

Danefæ - Mønten fra Holland

Pøloområdet var sandsynligvis uvejsomt, men alligevel har mange mennesker færdes her i fordums tid. Det vidner flere rundhøje og andre registrerede effekter fra stenalderen om.

En gylden mønt blev fundet af en lokal jæger på en jagt i 2004, og Nationalmuseet erklærede mønten for Danefæ. Mønten stammer fra perioden mellem 1423-72 fra hertugdømmet Gelderland i det nuværende Holland under Hertug Arnold.

Turforslag - Ren nydelse

Turene ad de snoede veje gennem det smukke landbrugsland er ren nydelse - ikke mindst at se ud over havet ved Pøls Rev. På et net af markveje og stier kan du opleve Pøl til fods og på cykel, men ikke i bil eller på motorcykel. Du kan parkere ved Pøls Rev længst mod sydøst.

En tur på knap 6 km. Følg markvejen mod nordvest lige nord for parkeringspladsen. Tag turen vest om skovområdet Søen og langs stien mod nord til vejen Søen. Fortsæt ad vejen mod øst og videre ad vejen mod Gammel Pøl og i retning af Pøls Huk tilbage til parkeringspladsen.

En tur til cirka 5 km Gå langs standen til Skovby forbi sommerhusområdet og mod nordvest ved campingpladsen.

64973 · 06.2011

Sønderborg

Pøl

Naturnet Als

Sønderborg Kommune
Naturafdelingen
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
www.sonderborgkommune.dk

Naturnet Als
Støttet med Tips-
og Lottomidler
til Fritidslivet

Den ø er som en have ... synger vi i Allsangen

Men Pøl på den sydligste spids af Als ligner dog ikke en have. Tværtimod, du oplever et åbent storskalalandskab med en pragtfuld mosaik af marker, skove og smånatur. Og bag det brusende hav og de beskyttende diger er det store flade afvandede landområde hvor du finder Skovmose, Sønderborg Kommunes meget attraktive sommerhusområde.

Afvandingen og dæmningen

Det fandt sted fra 1942 til 1945 som et beskæftigelsesprojekt. Den imponerende dæmning strækker sig over i alt 3,5 km og afskærmer det over 100 hektar store område fra Flensborg Yderfjord. Den store landkanal holder vandet ude fra baglandet og pumper vand ud i fjorden med indtil 43 m³ i minuttet.

Den tidligere drift

Pølområdet var strandeng og grøftet på kryds og tværs før det blev afvandet, og sluser mod havet regulerede vandstanden. Det var én vidstrakt sumpet pøl, og stedet levede til fulde op til sit navn, Pøl. Det uvejsomme terræn har sandsynligvis givet navn til områderne Søen og Uføret.

Tidens tand

Under den sidste del af afvandingen stod der vand på de laveste arealer, blandt andet på området der i dag hedder Søen.

Engjorden på det afvandede område er meget humusholdig, dvs. den indeholder store mængder af organisk stof. Når man dyrker humusjord, nedbrydes det organiske materiale, og jorden 'sætter' sig. Siden afvandingen har jorden på Pøl 'sat sig', dvs. sunket med mere end en meter.

Grøfterne og kanalerne får sværere og sværere ved at afvande. Det betyder at det er vanskeligt at dyrke jorden med tunge maskiner hele året, og det har de sidste år præget markerne. Derfor kommer der gradvist flere græsmarker som afgræsses af kreaturer, får og heste.

Humus er dannet ved organisk nedbrydning af fx blade, rødder, bark, grene og træ ved hjælp af bakterier og svampe. Humus' halveringstid er cirka 20 år, hvis der ikke tilføres ny humus kunstigt eller naturligt. Dvs. at halvdelen af humusen er nedbrudt til kuldioxid og plantenering (mineralske salte).

Padderne - Miljømål og planer

Inden afvandingen var der på Pøl bestande af Klokkefrø, Grøn Frø og Grønbroget Tudse. De massive ændringer af området medførte at alle arter forsvandt helt.

Klokkefrøen er den mest truede padder i Danmark. Den er fredet og omfattet af flere beskyttende direktiver og love. Den findes i dag kun i 8-9 isolerede bestande på øer i Det Syd-fynske Øhav, på Østfyn, på nogle øer omkring Sjælland og et par steder på Sydsjælland. Der er i alt kun cirka 2.000 dyr.

Med de isolerede bestande af Klokkefrøen kan man ikke satse på naturlig indvandring til nye områder langt fra de eksisterende bestande. For at udvikle Klokkefrøens levesteder er det derfor nødvendigt at opdrætte og udsætte nye dyr, og det koster mange penge.

I Miljømål for havene omkring Als er der undersøgelser i gang om planer for at hæve vandstanden på cirka 100 hektar af området. Det er udmatrikuleret i utallige smålodder, og eventuelle naturprojekter i området er derfor afhængige af at de mange lodsejere er villige til at lade deres arealer indgå i projektet.

Både fugl og fisk

Du ser mange engfugle, som fx Viber og Lærker, når du vandrer langs de mange græsmarker. Diget er et godt sted at observere fugle; især i efteråret kommer mange rovfugle forbi.

Skal du fiske havørreder, så er Kystpladsen et af de bedste steder på Als.

Stenfiskeri og de sjældne stenrev

Stenfiskeri fra havet var i gamle dage almindeligt, og derfor er stenrev en sjældenhed. Tidligere var der 34 km² stenrev i Danmark, i dag har vi kun 0,05 km². Få stenrev er stadig tilbage tæt på kysten rundt om Als, nemlig der hvor stenfiskerne ikke kunne komme ind med deres både.

Sagnet om kæmpen - Pøls Rev

På Als boede en kæmpe, og han ville bygge en dæmning af sten til Ærø hvor hans kæreste boede. Under byggeriet gled han i en mågeklat og druknede. Kæmpen nåede altså ikke til Fyn, men Pøls Rev ligger her endnu. Bruden græd, og af hendes tårers strøm opstod Sundet mellem Als og Sundeved. Så Pøls Rev har sin egen romantiske historie.